

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 186

van **BRECHT WARNEZ**

datum: 2 december 2022

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Zorgboerderijen - Ondersteuning

In 2020 namen 368 zorgboerderijen in Vlaanderen een stuk van de zorg voor 645 mensen op zich door een plaats op de boerderij beschikbaar te stellen. Op die manier kunnen volwassenen die begeleid werken en minderjarigen die moeilijk aarden in de schoolomgeving worden opgevangen in een alternatieve omgeving. De landbouwer die als zorgboerderij optreedt, ontvangt daarvoor 20 euro per halve dag, 40 euro voor een volledige dag.

In 2021 is er geïnvesteerd in een e-loketapplicatie om het administratieve luik van de zorgboerderijsubsidie te vereenvoudigen. Maar het opvangen van zorgvragers betekent voor de landbouwer meer werk dan enkel de subsidie aanvragen: de erkenning als zorgboerderij is verbonden aan voorwaarden, de zorggasten zelf hebben specifieke noden, afhankelijk van hun achtergrond en een groep zorgboerderijen komt überhaupt niet in aanmerking voor financiering omdat ze niet erkend zijn als landbouwbedrijf. Het jaarrapport 'Subsidiemaatregel zorgboerderijen' van 2020 toont dat het aantal zorgboeren sinds 2019 daalt.

Het belang van de zorgboerderij is veelvuldig. Als maatschappelijke actor kan ze helpen om kwetsbare personen een plaats te geven waar zij zich veilig voelen en waar zij nuttige kennis kunnen opdoen voor hun verdere arbeidsleven. Op die manier wordt de samenleving inclusiever. De veelzijdigheid van het project van de zorgboerderijen zorgt er echter ook voor dat zij zich in een spreidstand tussen de departementen Economie, Landbouw, Welzijn en Zorg bevinden.

1. Hoe evalueert de minister de introductie van de e-loketapplicatie om het administratieve luik van de zorgboerderijsubsidie te vereenvoudigen?
 - a) Heeft het bestaan van de e-loketapplicatie al meetbare invloed op het aantal subsidieaanvragen?
 - b) Welke aanpassingen aan het administratieve gedeelte van de subsidieaanvraag zijn nog mogelijk om ze te vergemakkelijken voor de landbouwers?
 - c) Heeft de minister weet van de evaluatie door de landbouwers en het steunpunt groene zorg? Zo ja, wat zijn hun bevindingen?
2. Op basis van welke criteria worden subsidies toegewezen aan de zorgboerderijen?
 - a) Heeft de minister zicht op het aantal zorgboerderijen dat niet aan de criteria voldoet?

**Vlaams
Parlement**

Ziet de minister nood aan ingrepen die er voor zorgen dat kandidaten die nu niet voldoen toch ingeschakeld kunnen worden?

Zo ja, wat is het plan van aanpak?

Zo niet, vreest de minister niet een steeds verder dalend aanbod?

b) Op welke manier wordt tegemoetgekomen aan de administratieve lasten die dit betekent voor de landbouwer?

i. Ziet de minister nood aan ingrepen die er voor zorgen dat de administratieve lasten voor kandidaten beperkt wordt?

Zo ja, wat is het plan van aanpak?

Zo niet, vreest de minister niet een steeds verder dalend aanbod?

ii. Heeft de minister overleg met het steunpunt daarover?

Zo ja, wat zijn hun zorgen en voorstellen in dezen? Is de minister van plan daarop in te gaan?

Zo niet, plant de minister een overleg met het steunpunt?

3. Het overgrote deel van de actieve zorgboeren was in 2020 al 45 jaar of ouder. Daarnaast is de looptijd van de overeenkomsten vaak vrij lang, waardoor bezette plaatsen niet snel opnieuw beschikbaar zijn.

a) Hoe evalueert de minister de toekomst van de zorgboerderij in het licht van de vergrijzing van de landbouw en het dalend aantal bedrijven?

b) Plant de minister actie om het aantal (plaatsen voor zorggasten op) zorgboerderijen opnieuw te doen stijgen? Zo ja, wat is daarvoor de timing en de begroting?

4. Hoe evalueert de minister de geografische spreiding van zorgboerderijen in Vlaanderen? Is het aantal zorgboerderijen per provincie in verhouding met het aantal actieve landbouwbedrijven en de nood in het veld?

5. Hoe evalueert de minister de betrokkenheid van de provincies bij de financiering van de zorgboerderijen? Ziet de minister dat als een langetermijnoplossing of wil Vlaanderen daarin een grotere rol opnemen?

Vragen over hetzelfde onderwerp werden gesteld aan de ministers Crevits (202) en Brouns (186)

ANTWOORD

op vraag nr. 186 van 2 december 2022

van **BRECHT WARNEZ**

1.

- a) De aanvraagprocedure voor de zorgboerderijsubsidie is al heel laagdrempelig. De lancering van de vernieuwde e-loket applicatie voor zorgboerderijen was bedoeld om de gebruiksvriendelijkheid van deze applicatie te verhogen. We verwachten via deze aanpassing van de e-loket applicatie geen directe invloed op het aantal subsidieaanvragen.
- b) Er zal in de mate van het mogelijke blijvend gestreefd worden naar zoveel mogelijk administratieve vereenvoudiging. Mogelijkheden die er eventueel zijn, zullen onderzocht en afgetoetst worden aan de juridische en IT-technische haalbaarheid.
- c) Jaarlijks vindt er een evaluatievergadering plaats samen met alle betrokken beleidsdomeinen en het Steunpunt Groene Zorg. Tijdens de voorbije evaluatievergadering zorgboerderijen werden er door het Steunpunt Groene Zorg geen specifieke opmerkingen over het e-loket of administratieve luik geformuleerd.

Sinds de lancering van de vernieuwde e-loket applicatie krijgt mijn administratie via de zorgboerderijeninfolijn minder oproepen van zorgboerderijen die vragen hebben over de e-loket applicatie, het subsidieproces of hun subsidiedossier. Ik durf hieruit concluderen dat de nieuwe applicatie effectief zijn vruchten afwerpt en het verhoopte doel heeft bereikt. Mijn administratie blijft echter ook inzetten op het ondersteunen en begeleiden van zorgboeren via een infolijn, handleidingen en instructiefilmpjes.

2. De subsidiemaatregel wordt uitgevoerd via een open-einde systeem waarbij elke landbouwer die aan de subsidievoorwaarden voldoet, subsidies ontvangt.

- a) De subsidie zorgboerderijen is een tegemoetkoming voor de professionele land- en tuinbouwbedrijven, door de tijd die ze besteden aan de zorg en activering van zorgvragers. Deze subsidie wordt volledig gefinancierd met landbouwmiddelen, met als doel de verbreding van professionele land- en tuinbouwbedrijven als zorgboerderij te ondersteunen. De voorwaarden om steun te kunnen ontvangen zijn gericht op professionele land- en tuinbouwbedrijven.

Het doel van de subsidie zorgboerderijen is om een wettelijk kader te creëren waarin kwaliteitsvolle zorg en activering op professionele land- en tuinbouwbedrijven kan plaatsvinden en waarbij professionele land- en tuinbouwbedrijven ondersteund worden met landbouwmiddelen. Er is zeker een aantal zorgverstrekkers dat niet aan de criteria voor de subsidie voldoet. Zorgboerderijen die geen subsidie vanuit landbouwmiddelen genieten zijn even waardevol, er zal voor hen vanuit landbouw echter geen ondersteuning voorzien worden. Gezien het dalende aantal landbouwers en de onzekere en moeilijke tijden voor land- en tuinbouwers, de toenemende intensiteit en complexiteit van de bedrijfsvoering, is een daling van het aanbod niet ondenkbaar. Tegelijk blijft de verbreding naar zorgboerderijen nauw aansluiten bij heel wat land- en tuinbouwers en kunnen ook professionele bedrijven

bijdragen aan de noden van onze maatschappij. Als minister wil ik me ten volle inzetten om deze vorm van verbreding te blijven ondersteunen en aan te moedigen.

- b) De aanvraagprocedure voor zorgboerderijsubsidies is dankzij de vernieuwde e-loketapplicatie al sterk vereenvoudigd. Ik ben ervan overtuigd dat de administratieve inspanning die nodig is om de zorgboerderijsubsidie aan te vragen minimaal is. Desalniettemin onderzoeken mijn diensten continue of verdere vereenvoudigingen mogelijk zijn om de administratieve last, of risico's, voor onze landbouwers te minimaliseren.

Mijn kabinet heeft ook overleg gehad met het Steunpunt Groene Zorg, zij doen waardevol werk in de begeleiding en 'matching' van onze zorgverleners, zowel professionele land- en tuinbouwers als andere zorgboerderijen. Met hen, en de andere betrokken beleidsdomeinen en ministers bekijken we hoe we hen kunnen helpen om ook in de toekomst die opdracht succesvol uit te voeren.

3.

- a) De gemiddelde leeftijd van de Vlaamse landbouwer is vandaag 56 jaar. Zorg en activering van zorgvragers vraagt van de professionele land- of tuinbouwer een engagement naar de zorgvrager en heeft een impact op de bedrijfsvoering. Dit is voor een professioneel land- en tuinbouwbedrijf anders dan een technische of productieve verbreding en vergt tijdens de zorg en activering van de zorgvrager een grote persoonlijke inzet van de land- en tuinbouwer en het gezin. Het lijkt niet vanzelfsprekend om als jong bedrijf met de bijhorende investeringen en vaak een jong gezin ook nog ruimte te kunnen maken voor zorg en activering van zorgvragers. Er is inderdaad een dalende tendens in het aantal landbouwbedrijven, wat ook een weerslag kan hebben op het aantal gesubsidieerde zorgboerderijen. Gezien het dalende aantal landbouwers en de onzekere en moeilijke tijden voor land- en tuinbouwers en de toenemende intensiteit en complexiteit van de bedrijfsvoering, is een daling van het aanbod niet ondenkbaar. Tegelijk blijft de verbreding naar zorgboerderijen nauw aansluiten bij heel wat land- en tuinbouwers en kunnen ook professionele bedrijven bijdragen aan de noden van onze maatschappij. Als minister wil ik me ten volle inzetten om deze vorm van verbreding te blijven ondersteunen en aan te moedigen. Zo zal ik zorgboerderijen ook via de subsidiemaatregel 'naschoolse landbouwvorming' verder onder de aandacht blijven brengen door vormingsactiviteiten te ondersteunen die landbouwers informeren en motiveren om een zorgboerderij op te starten.
- b) Ik plan geen specifieke actie. Via de verdienwijzer van het ILVO waarin zorgboerderijen in opgenomen zijn, kunnen landbouwers informatie krijgen over de verbreding naar zorgboerderij. Van daaruit kunnen land- en tuinbouwers bedrijfskeuzes maken die aansluiten bij de mogelijkheden voor hun bedrijf en hun talenten en interesses. Het aantal zorgboerderijen en de daarmee gerelateerde zorguren zijn ook het resultaat van een interactie en samenwerking tussen land- en tuinbouwbedrijven en voorzieningen, zowel vanuit welzijn als vanuit onderwijs. Ik zal de middelen die nodig zijn voor de verbreding van professionele land- en tuinbouwbedrijven blijven voorzien.

4. Het aantal zorgboerderijen en de daarmee gerelateerde zorguren zijn het resultaat van een interactie en samenwerking tussen land- en tuinbouwbedrijven en voorzieningen, zowel vanuit welzijn als vanuit onderwijs.

Uit de jaarcijfers van 2020 blijkt dat de actieve zorgboerderijen goed verdeeld zijn over de Vlaamse provincies heen en in verhouding staan tot het aantal landbouwers per provincie. West-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen hebben naast het hoogste aantal landbouwers ook het hoogste aantal zorgboerderijen. Limburg en Vlaams-Brabant hebben het laagste aantal landbouwers en ook het laagste aantal zorgboeren.

Het aantal actieve zorgboerderijen is niet noodzakelijk gelinkt aan het aantal zorguren die per provincie worden uitgevoerd. Zo blijkt uit de jaarcijfers van 2020 dat er in Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen het meeste actieve zorgboeren zijn, terwijl het hoogste aantal zorguren in de provincies Antwerpen en Limburg werden uitgevoerd.

5. Als Vlaams minister bevoegd voor landbouw heb ik enkel zicht op de Vlaamse begrotingsmiddelen vanuit landbouw die ik uittrek voor zorgboerderijen via de diverse ondersteuningsmaatregelen, zoals subsidie voor zorgboerderijen, VLIF en naschoolse vorming. Ik zal op deze maatregelen blijven focussen en deze verderzetten om zo landbouwers in hun bedrijfsvoering en ondernemerschap aan te moedigen en te ondersteunen. De ondersteuning van omkadering voor zorgboerderijen vanuit andere bevoegdheden of andere overheden kan ik zeker toejuichen.